

**Національний університет біоресурсів і
природокористування України**

Юридичний факультет

Кафедра теорії та історії держави і права

**Студентський науковий гурток «Клуб юних
теоретиків»**

**Студентський науковий гурток «Дискусійний
клуб «De jure!»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

XVI ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

16 листопада 2023 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

Матеріали XVI Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»

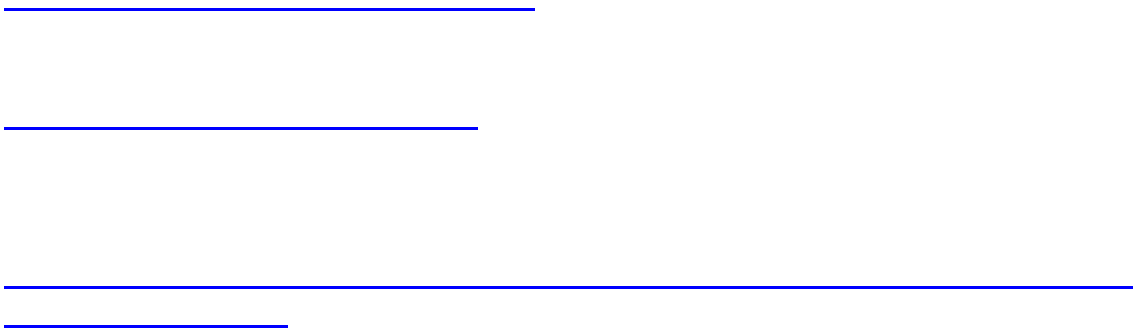
П.78

Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVI
Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 16 листопада 2023 р.) / Укладачка:
Віра Качур. К., 2023. 234 с.

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**

Чабан Тетяна

студентка 4 курсу факультету аграрного менеджменту
Національного університету біоресурсів і
природокористування України (м. Київ)

Конфлікт моралі та права у сучасних умовах

Суспільство є соціальною системою, яка включає людей та їх об'єднання, у процесі взаємодії яких виникають відносини, що потребують упорядкування, яке здійснюється завдяки спеціальним регуляторам. Такими регуляторами є соціальні норми.

У стародавні часи, коли правові норми ще тільки зароджувалися, не було особливого розмежування між правом і мораллю. В Індії правом і мораллю вважали Дхарму, індуське право, що походило з Вед і Сміті, які по суті були духовними цінностями. Однак з часом Міманса висунула певні принципи, які категорично розрізняли обов'язкові правила, тобто правила, які є необхідними для дотримання і вважаються законом, і рекомендаційні

правила, слідуючи яким вони становитимуть моральність. Навіть у період середньовіччя Біблія вважалася головним фактором, який впливав на правові норми. З часом і новими філософськими поглядами, з'явилася ідея про те, що між цими двома поняттями існує різниця.

Кінцевою метою прийняття законів є підтримка суспільства, яке базується на принципах справедливості, чесності та рівності. Мета існування певних моральних стандартів також полягає в тому, щоб підтримувати певний порядок у суспільстві, який призведе до зменшення кількості конфліктів. Це свідчить про те, що мета обох цих явищ більш-менш однакова. Юристи вважають, що якщо право впливає на життя людей, то воно не може ігнорувати мораль. Якщо існує закон, який суперечить моральним нормам, люди можуть сумніватися, чи слідувати йому, що створюватиме подальші конфлікти в суспільстві.

У відповідь на об'єктивну потребу більш визначеного захисту прав та інтересів особистості, соціуму й держави на певному етапі розвитку людського суспільства виникає право – визнаний державою найважливіший регулятор відносин у суспільстві, найефективніший засіб вирішення неминучих соціальних конфліктів, забезпечення соціального й правового порядку, прав та інтересів людини і громадянина [2].

Аналіз природи права свідчить про присутність у ньому моральної складової, певного ідеалу, якому воно повинно відповідати. Між правом і мораллю існують як спільні, так і відмінні риси. Відмінність полягає, зокрема, і в тому, що моральний закон здійснюється людиною добровільно, а правовий - забезпечується примусом, тобто покликаний подолати спротив окремих суб'єктів суспільства.

Існує дві теорії, які сприяли еволюції права: юридичний позитивізм і теорія природного права [1]:

Згідно з теорією природного права, будь-який очевидно несправедливий закон, який порушує норми моралі, взагалі не є законом. Це означає, що право і мораль глибоко пов'язані між собою. Сам термін "природне право" походить від ідеї, що людська мораль походить від природи і набуває форми правил і норм у суспільстві.

Юридичний позитивізм, з іншого боку, стверджує, що правове тіло існує поза будь-якими нормами моралі. При цьому ця теорія не заперечує впливу моралі на закони. Теорія дотримується думки, що всі закони, правила і норми створені людиною, і, таким чином, виступає за відокремлення законів від моралі.

Дві концепції права та моралі можуть відрізнитися з багатьох причин, але єдине, що їх об'єднує, це те, що вони впливають на те, як ми живемо. І мораль, і право є неоднозначними поняттями без певного змісту. Уявлення про мораль від однієї людини до іншої почали відрізнитися. Це означає, що мораль сама по собі стала суб'єктивною і те, що може бути морально неправильним для одного, може бути морально правильним для іншого.

Коли немає фіксованого стандарту того, що може бути морально правильним, як саме законодавці можуть базувати закони на моралі?

Сучасний світ є свідком зіткнення між правом і мораллю, і існує багато питань, де ці дві концепції не повинні збігатися, а нові закони повинні повністю залежати від існуючої правової бази. Для прийняття законів, які забезпечать справедливість, необхідний прогресивний світогляд, який може не зовсім відповідати моралі.

Зрозуміло, що право і мораль мають давню історію, і вважається, що право перебуває під сильним впливом моралі. Можна також помітити, що правила і норми мають великий вплив на моральні стандарти, які існують у суспільстві. Закон має великий вплив на зміну поглядів людей на речі і повинен використовуватися як правильний інструмент на протипагу моралі. Важливо розуміти, що між цими двома поняттями не повинно бути конкуренції в плані аналізу того, що є більш ефективним для добробуту суспільства, а право і мораль повинні йти пліч-о-пліч для найбільш результативної еволюції правового суспільства.

Література

1. Бурлай Є.В. Дуалізм «природного» та «позитивного» в праві як філософська проблема. *Проблеми філософії права*. 2003. Том 1. С. 83-85
2. Духовно-моральнісні основи та відповідальність особистості у долі людської цивілізації", 2020 / ред. О. Г. Романовський. Харків : НТУ "ХПІ", 2020. Вип. 51 (55). С. 99-102.